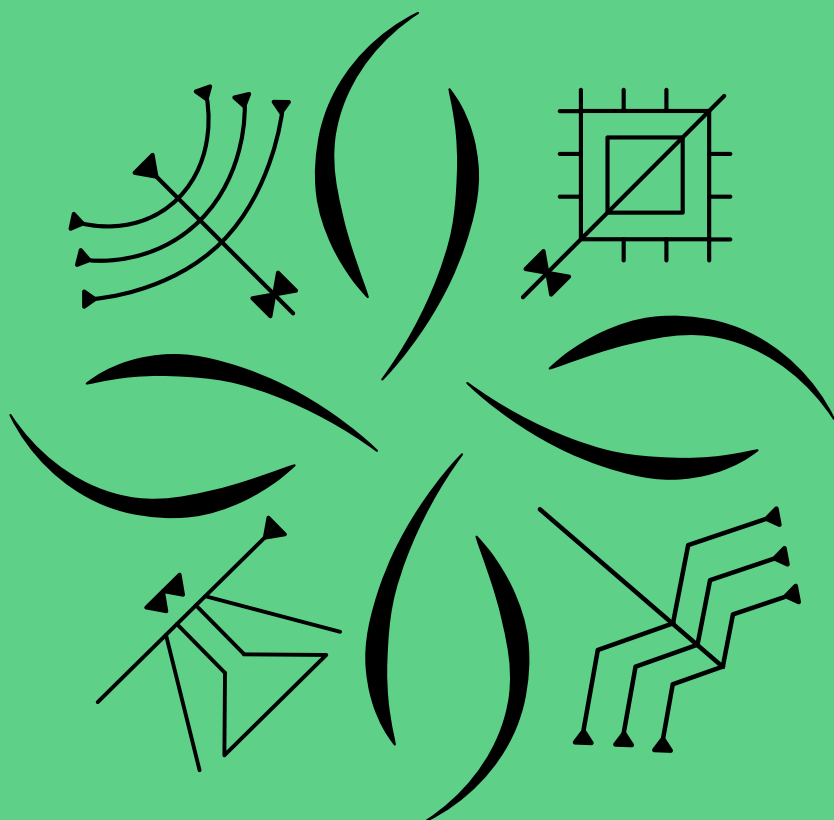

5 juni 2025—11 januari 2026

Samlingen Presentation 2

Kin museum för samtidskonst

Samlingspresentation 2

Anastasia Bogomolova, Salad Hilowle, Britta Marakatt-Labba, Elle Hansa/Hans Ragnar Mathiesen, Katarina Pirak Sikku, Oleksandra Ravska, Aqui Thami, Jon Tomas Utsi och Lena Ylipää

Kin museum för samtidskonst har en växande samling med över två hundra verk skapade från 1960-talet och framåt. Med Barentsregionen som geografisk utgångspunkt samlar och visar museet samtidskonst i en mångfald konstnärliga uttryck, medier och praktiker. Ledorden för verksamheten på Kin är "gräv där du står" för att sedan sträcka sig till andra sammanhang och perspektiv och på så sätt korsbefrukta det närliggande och det fjärran. Det lokala vävs samman med det regionala, nationella och globala i ett ständigt pågående samtal. Så växer samlingen med verk som speglar museets utställningar och andra konstprojekt som ägt rum på Kin eller som har initierats av museet.

I den andra samlingspresentationen sedan Kins nystart i februari 2024 möter vi bland annat den Jokkmokkbaserade konstnären Katarina Pirak Sikkus fotografi taget i rasbiologernas fotspår, i de marker där hennes samiska släktingar levde. Lena Ylipää från Lainio visar finstämda blyertsteckningar av vardagens föremål. Videoverket *Sylwan* av Salad Hilowle, som är född i Mogadishu, uppvuxen i Gävle och bosatt i Stockholm, tar avstamp i Sveriges Televisions klassiska filmatisering av Pippi Långstrump och berättar den okända historien om en afrosvensk artistfamilj. Här visas också en målning av Oleksandra Ravska som hon gjorde när hon i början av 2023 kom till Konstnärernas kollektivverkstad i Luleå, från krigets Odessa.

Britta Marakatt-Labbas textila verk *I stjärnornas fotspår III* från 2024, som gav namn åt hennes retrospektiva utställning på Kin, ingår en "miniutställning" med hennes broderade bilder och ett antal grafiska blad baserade på textila verk, där hon väver samman personliga erfarenheter från livet i norr, med klimatkrisen som drabbar hela planeten. Under fem årtionden har konstnären skapat en rik och poetisk berättelse om samerna, det enda erkända urfolket på den europeiska kontinenten, och deras kamp för marken och kulturen. I samband med utställningen bjöds urfolkskonstnären Aqui Thami från Himalaya in till en residensvistelse på Kin och ett av hennes fotografiska verk införlivades i samlingen. Tre av Elle Hansa/Hans Ragnar Mathiesens fantastiska kartor, ritade ur ett samiskt perspektiv, finns också med. Samernas traditionella hantverk, duodji, representeras genom en kniv och kåsa med karakteristisk nordsamisk dekor, av Jon Tomas Utsi.

Ovanför allt detta svävar fem vepor med färgstarka fotografier av Anastasia Bogomolova från Jekaterinburg där kroppsdelar förenas med trädgrenar och rötter. Liksom Mathiesens kartor förskjuter invanda geografiska perspektiv visar Bogomolova hur den mänskliga kroppen och dess gränser är inte givna.

Lena Ylipää

Beredd, redo, rustad, säkrad, väpnad, garderad, lindring
Blyertspenna på papper, 2024

Teckningarna är inspirerade av Kirunakonstnären Aili Kangas (1924–2000) måleri som noggrant porträtterar vardagens föremål. Efter studier på Konstakademien i Stockholm återvände Kangas till hemstaden och ägande sig främst åt att måla stillsamma stilleben med kåsor, svepaskar, krukor, trasmattor och trästolar med uttunnade färger i akvarell. Det är vardagens ofta glömda ting med koppling till den tornedalska kulturen och lantalaiset i området runt Giron/Kiruna.

Liksom Kangas återkommer Lena Ylipää i sina teckningar ofta till samma alldagliga föremål gång på gång. I den här serien handlar det om en stor variation olika sorters myggmedel som Ylipää omger sig med hemma i Lávnjit/Lainio. Hon har arbetat med kompositioner där myggmedlen får möta varandra, med relationen mellan föremålen och med riktningarna i deras "angreppsmetoder". Här uppstår även berättelser genom de detaljer som det omsorgsfulla teckningsarbetet lockar fram—tecknandet är för Ylipää ett sätt att genom engagerat studium lära sig något nytt.

Efter studietiden på Konstfack i Stockholm bosatte sig Lena Ylipää permanent i Lávnjit/Lainio där familjen hade en stuga. I sitt konstnärskap drivs hon av en vilja att lära sig sin historia, det vill säga om Tornedalen, dess kulturer och marker, och att gestalta platsens omvälvande nutid. Hennes verk utspelar sig mellan skogar och gruvhål, mellan nationalstat och mångspråkighet, mellan då och nu. Ibland utspelar sig verken på meänkieli, hennes förlorade första språk. Teckningarna som visas här ingick även i utställningen *Att möta Aili—Lena Ylipää och Aili Kangas* som visades på Kin 2024.

Katarina Pirak Sikku

Badjelántta luottat—avtryck från Ovanlandet
Fotografier monterade på aluminium, 2013

I det här verket djupdyker Katarina Pirak Sikku, som så ofta, i sin familjehistoria och flätar samman den med nationalstatens historia och dess olika sätt att exploatera och kontrollera norra Sverige, i synnerhet Sapmi. År 1926 gjorde medarbetare från det institut som nyligen hade etablerats vid Uppsala universitet, Statens institut för rasbiologi, en expedition till Stora Lulevatten, Stuor Julevu, för att utföra "undersökningar" på den samiska befolkningen som bodde där.

Syftet var att dokumentera samiska kvinnor, barn och män genom att mäta deras kroppar och fotografera dem, oftast nakna och i det landskap där de råkade befinna sig. På så sätt sökte man bevis för rasteorierna. Den här högst kränkande metoden resulterade i fotoalbum, arkiverade vid Uppsala universitet. Pirak Sikku har studerat albumen och andra dokument från institutionens arkiv, där hon även funnit spår av sina egna släktingar. Med erfarenhet från och kunskap om området där den historiska expeditionen ägde rum har hon sökt sig till platserna som syns i fotografierna. Det är en sådan plats som finns dokumenterad på det här fotografiet.

Katarina Pirak Sikku föddes 1965 och är uppvuxen i Johkamohkki/Jokkmokk där hon än idag är verksam som konstnär. Hon har studerat vid Ubmeje/Umeå Konsthögskola. Utgångspunkt i hennes fotografier, teckningar, installationer och textverk är hennes samiska familjehistoria samt historiska fakta som har påverkat henne på ett personligt plan. Sorg och smärta finns ofta närvarande i verken. Hennes diskreta aktivism syftar till att påminna människor om vad som sker i såväl politiska och sociala sfärer som i det privata och offentliga livet. Verket ingick i utställningen *Observatoriet: Konst och liv i den kritiska zonen* som visades på Kin 2024.

Salad Hilowle

Sylwan

Video, 14:30 min, 2021

Sylwan

Filmaffisch, 2021

I den Stockholmsbaserade konstnären Salad Hilowles verk *Sylwan* blir Astrid Lindgrens berömda berättelse om Pippi Långstrump en öppning mot en förbisedd del av svensk historia. Det är en berättelse om den första kända afrosvenska skådespelaren Joe Sylwan och hans familj av artister och skådespelare. Sylwan spelade en mindre roll i en sällan visad filmatisering av Pippi från 1949, senare spelade Sylwans son, Ramon, Starke Adolf i den mer välkända teve-versionen av Pippi från 1969. Starke Adolf arbetar på cirkus och presenteras som världens starkaste man, alla som vågar bjuds upp på scen för att utmana honom i brottning. Men för Pippi, som inte är man utan världens starkaste flicka, är han ingen match och till publikens förtjusning brottar hon enkelt ner honom.

I den visuellt förföriska svartvita filmen *Sylwan* träder en skådespelare som spelar Joe Sylwan in på scenen på en 1700-talsteater—Drottningholmsteatern i Stockholm. Där berättar han den verkliga historien om ett rasistiskt överfall på Joe Sylwan som 1932 ledde till en uppmärksammat rättegång. Genom ett dramatiserat dokumentärt grepp, som delvis bygger på Hilowles egna minnen från när han som nyanländ åttaåring första gången såg Pippi-filmen på bio i Gävle, skapar filmen ett montage av iscensättning och dokumentära berättelser ur familjen Sylwans historia.

Salad Hilowle är född 1986 i Mogadishu och gick ut Kungl. konsthögskolan i Stockholm 2020. I sin konst spårar han historiska berättelser, gräver ut och funderar över afrikansk diasporas inverkan på historien och hur den genomsyrar den samtida kulturen. Hans arbete är forskningsdrivet, initierat av marginaliserade eller bortglömda historier som artikuleras genom en rad olika material och medier, inklusive film, installation, skulptur, fotografi, ljud och performance. Med bakgrund inom film och media omfamnar Hilowle en subjektiv läsning av arkivet och intresserar sig för idéer om minnen, plats och synlighet. Verket ingick i utställningen *Tevetrampolinen: Från barnteve till samtida konst och litteratur* som visades på Kin 2023.

Anastasia Bogomolova

Assemblage

Fotografier tryckta på tyg, 2019–2022

Fotografierna som ingår i Anastasia Bogomolovas serie *Assemblage*, visar delar av träd och lavar som har satts samman med delar av människokroppen. Bilderna badar i starkt rosa, gult och grönt ljus som får dem att se konstgjorda ut. Konstnären studerar industriskog samt återskapade och naturliga skogar och gör sina bilder till mötesplatser för träd och andra livsformer å ena sidan och människokroppen å den andra. De ingår alla i ett och samma ekosystem.

I de här "fotografiska händelserna" som skapats i steril miljö i konstnärens ateljé, använder Anastasia Bogomolova material från skogen; växter och lavar bildar föreningar och omöjliga sammansättningar på och med människokroppen. I kraftig

belysning och mot färgstark bakgrund framträder hybriderna liksom smycken, ett system av tecken som pekar mot möjliga framtida förändringar. Människokroppen är inte given.

Anastasia Bogomolova, född 1985 i Kostani, arbetar med performativa verk där hen dokumenterar processen i form av installation, fotografi, skulptur, video, ljud och text. Bogomolova imiterar ofta vardagliga ritualer som metod och visuellt språk, hennes verk kretsar kring minnets flexibilitet, så kallat "svårt arv" och skildringar av spår. Bogomolova bor och arbetar i Jekaterinburg i Uralregionen. Verket ingick i utställningen *Observatoriet: Konst och liv i den kritiska zonen* som visades på Kin 2024.

Jon Tomas Utsi

Tre blommor
Kniv, 2024

Vaja med kalv
Skål, 2024

Jon Tomas Utsi, född 1974 i Gárasavvon/Karesuando, lever och verkar i Bårjås/Porjus. Han kombinerar renskötsel med duodji, precis som sin far och farfar. Duodji, liksom det samiska språket, stärker banden mellan generationerna och intar en viktig plats i den samiska kulturen. Föremålens former är präglade av behovet av att vara lätttrörlig och av hur föremålen kan förvaras och packas under förflyttningar och i de utrymmen som finns i de praktiskt konstruerade bostäderna. En duojár är förtrogen med tingets hela livslinje, från materialanskaffning och tillverkning till dess användning.

På Utsis repertoar finns niibbit (knivar), gárit (skålar), skáhput (askar), giissát (kistor), nállogoadit (nålhus) och sálkorat (saltflaskor), som alla har sitt ursprung i samernas liv i Sápmi. I Kins samling ingår en skål och en kniv med naturalistiskt ingraverade renmotiv, vanligt förekommande på Utsis föremål. Samtidigt som hans knivar i sin utformning bär spår av en mångtusenårig, ännu livaktig kultur, har de också en funktion i vardagen. En duojár som Utsi sätter sin egen prägel på det han gör—allt kan utvecklas men då alltid förankrat i traditionen, det typiska. Därtill skapar teknik, material, framställningsmetod och ornamentering tillsammans en ortskaraktär.

För Utsis del lever den nordsamiska form- och dekortraditionen vidare, något som familjen tog med sig när de i likhet med många andra samer från Gárasávvon, Karesuandotrakten, på 1920-talet tvångsförflyttades söderut av svenska myndigheter, till lulesamiskt område. Mönstren norrifrån kännetecknas bland annat av hjärt- och stjärnformer och spelet mellan tomma och dekorerade ytor. Ett exempel på det är skålen i Kins samling.

Mycket av hantverket har Utsi lärt sig av sin far och farfar men han har även studerat duodji inom det moderna utbildningssystemet, på Sámiij áhpadusguovdásj, Samernas utbildningscentrum, i Jåhkåmáhke/Jokkmokk, där han själv senare kom att undervisa. Han visar sina alster bland annat under marknaden i Jåhkåmáhke/Jokkmokk och i den kombinerade butiken och galleriet Sámi Duodji, Sameslöjdstiftelsen. År 2005 var han den första att emotta Asa Kitok-stipendiet och 2014 tog han emot pris i kategorin traditionell duodji under Sápmi Awards. Han var 2023 års mottagare av Konstnärsnämndens stora stipendium. Verken ingick i utställningen *Formskön och funktionell: Jon Tomas Utsis duodji* som visades på Kin 2024.

Oleksandra Ravska

Explosioner vid oljedepån

Akryl och tempera på duk, 2023

Oleksandra Ravskas målningar fångar konstnärens vardag och omgivning, en tillvaro som är starkt påverkad av den fullskaliga invasionen som Ryssland inledde mot Ukraina i februari 2022, och det pågående kriget. Fram till slutet av 2022 var konstnären verksam i Odessa men i början av 2023 kom hon till Sverige och vistades fyra månader på ett residens hos Konstnärernas kollektivverkstad i Luleå, där hon gjorde målningarna som ingår i Kins samling.

Den här målningen visar hur hon och hennes partner omfamnar varandra samtidigt som en oljedepå exploderar i bakgrunden. Det stilistiskt lite naiva måleriet för samman alldagliga motiv med dolda eller påtagliga hot: kriget är närvarande även när det inte syns i målningarna. Här är detaljerna viktiga: en bukett med vissnade blommor som står vid fönstret, en katt som flyr i panik.

Oleksandra Ravska föddes 1995 i Odesa, för närvarande är hon bosatt i Stockholm. Hon arbetar enskilt och i en duo tillsammans med sin man, Oleksander Ravskiy. I sina verk kombinerar konstnärerna moderna och klassiska bildspråk för att gestalta vår tidsanda. Som duo experimenterar de med både medium och teknik. De rör sig mellan figuration och abstraktion och arbetar i akryl, tempera och olja på duk och med olika former av grafik. Sedan 2022 har de skapat målningar och grafiska verk om sitt liv i Odesa under Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Under 2023 anlände de till Sverige och under perioden januari–maj 2023 hade de ett residens på Konstnärernas kollektivverkstad i Julevu/Luleå. Verken ingick i utställningen *Observatoriet: Konst och liv i den kritiska zonen* som visades på Kin 2024.

Aqui Thami

Utan titel

Fotografi tryckt på textil, 2024–2025

Verket är skapat med hjälp av en typ av kamera från 1940-talet som etnologer och antropologer använde för att dokumentera ursprungsbefolkningen i Himalaya. Tyget kommer från Bombay och själva trycket är gjort i Maastricht. Kvinnor ur olika ursprungsbefolkningar tillhör världens mest fotograferade motiv; Aqui Thami har lånat bildens komposition från den typen av dokumentation.

Det är konstnären själv som poserar framför kameran med sina traditionella smycken och accessoarer. Hon bär en blus som hon fått av sin farmor. Samtidigt har hon på sig sina vanliga sneakers som en motbild mot ursprungsbefolkningar som "antikverade" snarare än samtida. Hon riktar sin fasta och uppfordrande blick direkt mot kameran och vägrar att anonymiseras i ett arkiv.

Aqui Thami tillhör ursprungsfolken Thangmi och Kiratima i Himalaya. För närvarande är hon verksam i Maastricht. Hon blandar konst och aktivism i sitt arbete som är grundat i gör-det-självt-kulturen och traditionella ceremonier. Att skapa utrymme för, och dialog med, urfolk utgör hjärtat i hennes praktik. Som grundare av Sister Library, Sister Radio och Sister Press lyfter hon både feministiska berättelser och urfolkshistorier. Hennes slagkraftiga ceremoniella arbeten, bland andra *töng* och *Breathing with My Baje*, är exempel på hur konsten kan ha en helande funktion, skapa motståndskraft och stärka marginaliserade grupper. Thami hade en residensvistelse på Kin 2024, som en del av Britta Marakatt-Labbas retrospektiva utställning *I stjärnornas fotspår—Britta Marakatt-Labbas broderade världar*.

Elle Hansa/Hans Ragnar Mathiesen

Elle Hansa/Hans Ragnar Mathisens kartor av Fennoskandia lyfter fram undantryckta kunskaper och erfarenheter. Handtecknade och målade och sedan tryckta i stora upplagor som affischer ger de både överblick över Sápmi och inblick i olika delar av regionen. Detaljrikedomen kan vara stor med kåsor, trummor, dekorslingor, djur, symboler och samiska klädesplagg infogade i bilden. Men det som väckte störst uppmärksamhet när han 1975 första gången visade kartorna var att varje ortnamn var skrivet på den samiska som talas på just den platsen.

Konstnären var del av den grupp som gick i spetsen för kampen för både samers livsvillkor och för en våg av återerövrade samisk stolthet och självmedvetenhet. Mathisens kartor—det har blivit ett femtiotal genom åren—är fulla av fascinerande dokumentation av ursprungsbefolkningars geografiska och biologiska specialistkunskap, av normkritiska perspektiv på jordklotet, helt befriade från nationalstatliga gränser. Han målar sina kartor genom att kalkera ur atlas-böcker och sedan med akvarell fylla dem till något som kan beskrivas som utplattade, färggranna encyklopedier i ord och bild.

Hans Ragnar Mathisen föddes i Áhkánjárga/Narvik 1945 och är idag verksam i Romsa/Tromsø. Han utbildade sig på målarlinjen på Statens håndverks og kunstindustriskole i Oslo samt i måleri och grafik på Statens kunstakademi i Oslo. Sin första separatutställning hade han 1975 på Nordiskt-samiskt institut i Guovdageaidnu/Kautokeino. År 1978 bosatte han sig tillsammans med sju unga kollegor i Máze i Finnmark, där de bildade Samisk Kunstnergruppe, som blev föregångaren till Samisk kunstnerforbund, instiftat 1979. Hans författarskap omfattar bland annat skådespelet *Ikke ingenting—et teaterstykke i tre akte* från 1983. Hans Ragnar Mathisen deltog i samtidskonstutställningen Documenta 14 i Aten och Kassel 2017.

Navuonna

Affisch

Návuonna är en dialektalt benämning för Kvaenangen. På kautokeinomål och i det nordsamiska skriftspråket heter det Návuoatna. Kvaenangen är en 117 km lång fjord i Kvaenangen och Skjervöj kommun i troms fylke, Nordnorge.

Maadtoe Dajve Njárggat

Affisch

Kartan visar Sydsamernas ursprungsområde.

Vuonat ja Sullot

Affisch

Titeln för kartan översätts till uddar/Näs Fjordar och Öar. Fram till år 1939 brukade flyttsamerna, som hade sina vinterbosättningar på den svenska sidan av Sápmi, komma med sina renar om sommaren till uddarna och öarna i trakterna kring Tromsø. På hösten flyttade de tillbaka igen. Därför är det inte konstigt att renen är Tromsø stads kännetecken eller emblem. De norska och svenska myndigheterna hade väldigt ihärdigt försökt (och tyvärr lyckats) begränsa och förhindra också detta samiska levnadssätt, eftersom de tyckte att det var i sin ordning att ta över och stjäla Sameland. Nu har denna traditionella rennäring upphört att existera i Tromsøtrakten, men den lever ännu kvar i minnet och i platsernas namn.

Britta Marakatt-Labba

I Kins samlingspresentation ingår en "miniutställning" med Britta Marakatt-Labbas broderade bilder och ett antal grafiska blad baserade på textila verk, där hon väver samman personliga erfarenheter från livet i norr, med klimatkrisen som drabbar hela planeten. Under fem årtionden har konstnären skapat en rik och poetisk berättelse om samerna, det enda erkända urfolket på den europeiska kontinenten, och deras kamp för marken och kulturen.

Marakatt-Labba föddes 1951 i en renskötarfamilj i Ađevuopmi/Idivuoma. Hon bor och verkar i Badje Sohppar/Övre Soppero, som i likhet med Ađevuopmi ligger i Giron/Kiruna kommun på den svenska sidan av Sápmi. Sin konstutbildning fick hon på Sunderby folkhögskola och HDK Valand i Göteborg. I sina verk skildrar hon samisk vardag och politik såväl som historiska händelser och mytologiska scener, och liksom i jojen saknar hennes berättelser oftast början och slut. Panoramalandskap med vita bergsplatåer fungerar som bakgrund åt detaljerade scener som skildras i bildernas förgrund. Hon framhåller i en tidig intervju att de nomadiska och renskötande samerna tog med sig textila hantverk under de årliga flyttarna—än idag är det lätt att packa ner och bära med sig.

Ett återkommande motiv hos Marakatt-Labba är renar, med eller utan slädar, ett annat är figurer som bär ladjogaphir, den röda hornmössan som tidigare bars av samiska kvinnor främst i de nordsamiska och östra områdena men som förbjöds av kyrkan under 1800-talet eftersom den ansågs vara djävulens redskap. Sedan 1990-talet har hornmössan fått en renässans, delvis tack vare att den lyfts fram av Marakatt-Labba. För henne står hornmössan för styrka och självbestämmande och den bärs av de samiska gudinnorna. Randiga vävar, ranor, dyker upp i många bilder, som täcken i slädar och på bäddar samt utanpå lavvu, tältkåtor. Konturerna av nåjdtrummor,

de samiska shamanernas trummor, dyker upp i ett flertal verk. Ett annat motiv är människor som gör saker tillsammans: de upplever naturen, reser i rensläde, diskuterar, förhandlar och sover. Scenerna äger nästan alltid rum utomhus, i landskap med snö men ibland också i stadsmiljö, närmare bestämt där Giron/Kiruna och LKAB-gruvan skildras. Himlen spelar en viktig roll i bilderna, ibland i form av kosmos som associerar tankarna till något större, existentiellt.

Marakatt-Labbas konst har formats av hennes uppväxt mitt i den samiska kulturen. Från tidig ålder har hon sysslat med *duodji*, sameslöjd, då hon exempelvis skapade koltar och andra typer av kläder av tyg och skinn. Hon färgar än idag sina tyger och garner själv och blandar i senare verk gärna broderi, tryck och applikation i samma bild. Marakatt-Labba har också haft ett omfattande politiskt engagemang genom åren. Utöver sin medverkan i det samiska konstnärskollektivet känt som Mázejuavku (Masi-gruppen), som bildades 1979, var hon aktiv i den så kallade Altakonflikten. År 1980 hölls stora demonstrationer mot utbyggnaden av vattendraget Ältå-Guovdageaidnu/Alta-Kautokeino som hotade att översvämma flera samhällen och stora renbetesområden. Hon var också med och grundade det samiska konstnärsförbundet SDS i Johkamohkki/Jokkmokk och hon satt i dess styrelse från 1979 till 1984. Under de senaste åren har hon till exempel demonstrerat mot oljeborrning i Arktis och på andra vis tagit ställning för klimaträttvisa.

En av Marakatt-Labbas mest betydande insatser är att hon har varit med och utvecklat en infrastruktur för andra samiska konstnärer och gjort den samiska konsten tillgänglig för en bredare publik. Därtill har hon tagit på sig att värna det samiska kulturarvet, samernas levnadsvillkor, kultur och konstvärld, genom exempelvis engagemang i styrelsen för Svenska Samers Riksförbund och Konstnärernas Riksorganisation. Marakatt-Labba har sedan sitt internationella genombrott 2017 på Documenta 14 in Kassel och i huvudutställningen på Venedigbiennalen 2022 rönt stor

uppmärksamhet världen över och hennes verk ingår numera i en lång rad konstsamlingar. Den retrospektiva utställningen *I stjärnornas fotspår*—Britta Marakatt-Labbas broderade världar ägde rum på Kin från oktober 2024 till mars 2025.

I stjärnornas fotspår III

Broderi, 2024

Innanför ett antal koncentriskt cirkel i blåa nyanser syns en rundel med en vit lyckoren som drar en släde. Utspärade partier av vitt linnetyg och glesa vita stygn formar snötäcket. På den mörkblå himlen lyser fem gula applicerade stjärnor. I släden ligger en randig rana, en väv som är vanlig i samiska hem och som bland annat används som täcke. I broderiets innersta cirkel som liknar en lavvu, tältkåta, sedd uppifrån, finns likadana ranor som just täcken på tre bäddar där människor sover. Som så ofta kombinerar Marakatt-Labba olika perspektiv i samma bild. Också de runda formerna är återkommande i hennes bildvärld; historiskt hade i princip alla föremål i de nomadiserande renskötarnas liv rundade former men dessa former uttrycker också en cirkulär tidsuppfattning. Årshjulet med de åtta årstiderna ställs mot en västerländsk idé om linjär historia. Himmel, vatten, snö, ett hem och en ensam färd om natten i stjärnornas fotspår—det stora och det lilla i livet fångat med applikation, korta och långa stygn, och infärgat tyg.

Mellan träden

Broderi, 1986

Hunden är en viktig medhjälpare i renskötseln och i det här lilla broderiet springer en svart hund med stor svans över snön i en skog. Hunden är skildrad i profil med täta stygn. Den snötäckt marken är i kontrast återgiven med lite längre, glesa stygn och trädens grenar består av ännu längre bruna stygn som framträder tydligt mot det vita linnetyget. Verket är ett exempel på hur konstnären ständigt varierar sina textila uttrycksmedel.

Ensam

Broderi, 2021

Här möter vi en ensam ren med böjt huvud. Bland de många renar som konstnären skildrat genom åren är det här en av de mest detaljrika. Den ser ut att vända huvudet ut från bilden och möter betraktarens blick. Bilden förenar flera olika textila tekniker: den vita linneduken utgör marken och bakom renen är himlen applicerad som ett stycke gråblått tyg. Ett stråk av horisontella gråa stygn skapar intryck av dimma, en vädertyp som blivit allt vanligare i takt med den globala uppvärmningen. En annan effekt av den globala uppvärmningen är stora temperaturväxlingar som ger upphov till lager av is, det blir då svårt för renarna att komma åt sin föda.

I dimman

Broderi och applikation, 2021

Det här är en av ytterst få bilder av konstnären där varken djur eller människor figurerar. I stället intar själva landskapet huvudrollen. Vi ser en sjö med två små öar som speglar sig i vattnet, ett stycke genomskinligt tyg har applicerats horisontellt över bilden likt en dimbank. Allt går i gråskala. Bilden andas stillhet.

Norr, väster, öster, söder

Broderi och tryck, 2002

I mitten av den här bilden som kombinerar broderi med tryckta partier finns en mörkblå cirkel som tecknar tältkåtan sedd uppifrån. Liksom i konstnärens kyrkotextilier införs fyra vita bågar som lånats från en annan typ av kåta, en så kallad bågstångskåta. I de fyra halvrundlarna som bildas—de står för de fyra väderstrecken—syns grupper av samer i huvudbonader från de olika samiska områdena, bland annat den mörkblåa lulesamiska mössan längst ner och den nordsamiska "fyra vindarnas mössa" högst upp. På sidorna bär figurerna den röda hornmössan, ladjogáphir, som förbjöds av kyrkan under 1800-talet men som sedan 1990-talet fått en renässans, delvis

tack vare Marakatt-Labbas konst. För henne signalerar hornmössan samiska gudinnor och står för kraft och självbestämmande.

Trumslag I

Broderi och applikation, 2012

Ett utsnitt av en samisk trumma utgör själva ramen i den här bilden. Medan konturen av trumman är tryckt i ljusbrunt är resten av motivet broderat och applicerat: till vänster finns en lavvu, tältkåta, med en rana på utsidan av väggen, sedd från sidan, och en bädd med rana som täcke och fem personer i den, men skildrad uppifrån. Att på det här viset blanda perspektiv är typiskt för Marakatt-Labba. Lika typiskt är att placera urmödrarnas huvuden med lådjogahpir, hormössor, i skogen, här syns de ovanför de svartvita björkarna i bildens högra del.

Nätfiske

Broderi, 1980

Nätfiske är broderad med täta stygn i yllegarn, som konstnären gjorde så ofta i början av sin bana. Två gestalter befinner sig i en båt, den ena rör och den andra drar nät. I bakgrunden tornar gråa fjäll upp sig—det vita linnetyget representerar snö. I det mörkblå vattnet simmar rödingar, alla rör sig åt samma håll.

Utan titel

Broderi och applikationer på linnetyg, 1987

Bilden är uppbyggd av horisontella partier som bryts av av två personer med röda mössor, de står med ryggen mot betraktaren. De är broderade med så täta stygn att det vita linneunderlaget inte syns igenom. De verkar titta på en flock schematiskt skildrade renar som rör sig i ett band tvärs över bildytan. Marken är dels skildrad med långa och glesa svarta stygn, dels av ett stycke applicerat beigefärgat tyg. Röda stavar av det slag som markerar gränser, till exempel längs vägbanan om vintern, är placerade med jämna mellanrum, även de horisontellt längs hela bildytan. Himlen upptar största delen av bilden

och är återgiven i gråa horisontella sjok—det tycks vara en gråmulen dag. Verket är ett exempel på Marakatt-Labbas tidiga broderistil där nästan hela bildytan är täckt av stygn och applikationer.

Utan titel

Broderi och tryck på linnetyg, 2002

I det här verket kombineras broderi, applikation och tryck. Korta täta stygn gestaltar de två vita renarna och personerna som färdas i den ena släden, medan till exempel renhornen och de vävda ranorna som fungerar som täcken i slädarna tecknas med glesa stygn. Det mörkblåa partiet runtomkring är tryckt och de utsparade delarna blir till stjärnor eller snö mot en natthimmel. Även guldlinjerna är tryckta och de formar delvis konturen av nåjdens trumma, ett instrument som kan få användaren att hamna i trans och som kyrkan under århundraden konfiskerat och förstört. Istället för att utgå från den bildvärld som finns på trumskinnen på historiska och nutida trummor har Marakatt-Labba skapat en egen symbolvärld där den vita lyckorenen och de samiska gudinnorna med sina röda hornmössor intar en framträdande plats.

Nya mål

Serigrafi

Den blåskimrande cirkeln i mitten, den gula konturen från nåjdens trumma, vita renar och en rad gudinnor med röda hornmössor är alla återkommande motiv hos konstnären. Gudinnorna är många där de reser sig ovanför trädtopparna. De ser åt vänster, i samma riktning som de vita lyckorenarna rör sig. Under renarna syns deras konturtecknade spegelbilder—så brukar konstnären gestalta underjorden som är en viktig del av den samiska världsuppfattningen. En ensam gudinna dras i en släde av den sista renen, hon är kvar i den blåskimrande cirkeln som refererar till kosmos. De är alla på väg mot nya mål, och passerar genom landskapet, trumman och kosmos.

Luossa—Sjön som tömdes

Serigrafi, 2023

Mellan bergen Gironvárri/Kirunavaara och Luossavárri/Luossavaara i Giron/Kiruna finns en sjö. I takt med att gruvan har fortsatt växa har sjön gradvis krympt i storlek. Den brukade vara en populär badplats men nu är det få som vågar bada där. I bakgrunden syns LKAB-gruvans lätt igenkännbara trappstegsprofil.

Färd genom gryningen

Serigrafi

Genom ett vinterlandskap färdas en person som bär en ládjogaphir, en röd hornmössa, i en släde. Släden dras av en vit ren som i samisk kultur symboliserar tur. Himlen är färgad rosa, lila och blått—ett magiskt gryningsljus i den kalla vintern.

67° norr

Serigrafi

Den runda formen återkommer ofta i konstnärens bildvärld, liksom i det traditionella renskötarlivet i form av till exempel lavvu, tältkåtor, rökhål och förvaringskärl. Dessutom gestaltar den en cirkulär tidsuppfattning. I verket dras två slädar av flygande urmödrar med vingar. De tycks röra sig ovanför trädtopparna.

I natten

Serigrafi, 2022

En vit ren är på språng med en släde i den gråblå natten. I släden sitter en av konstnärens många samiska gudinnor med röda hornmössor, ládjogáphirat. Ekipaget följs av ytterligare en släde med en passagerare, den dras emellertid inte av en ren utan av en ängel med vita vingar. Mellan dem, ett rött rep som plockar upp det röda i de tre grönlädda gudinnornas hornmössor, snett bakom.

Mardröm

Färglitografi, 2019

I bildens mitt finns en cirkel som antyder konturen av en lávvu, tältkåta, sedd ovanifrån. Längs tältets väggar ligger människor och sover i olika positioner, täckta av randiga ranatextilier. Några ligger huvud mot fot, andra parallellt, och ytterligare några sover vända mot varandra. En person sover på mage, och en annan har sparkat av sig täcket. Alla är en del av en mardröm där råttor stora som människor väller in genom tältets öppning och invaderar de sovandes mest intima utrymme. De invaderar inte bara hemmet, utan även sängarna. Vid stenarna i eldstaden, arran, ligger människokroppar utan huvuden och lemmar. Råttorna har bitit av deras kroppsdelar. Tre av huvudena ligger uppradade bredvid varandra. Broderiet som ligger till grund för litografin gjordes 1984, några år efter protesterna mot utbyggnaden av vattendraget Ältå-Guovdageaidnu/Alta-Kautokeino på norska sidan av Sápmi. Marakatt-Labba deltog i demonstrationerna som stoppades av sexhundra poliser utsända av den norska regeringen. Efter det skapade hon ett antal verk där "överhetspersoner" skildras som djur, till exempel råttor och kråkor.

Drömmar

Färglitografi, 2019

Två gudinnor i sina röda hornmössor, ládjogáphirat, ser ut att vara upptagna av samtal bakom de svartvita björkstammarna i bildens högra del. Samtidigt syns tre personer nerbäddade under en rana i lavvun, tältkåtan, i bildens mitt. Delar av lavvun är genomskinlig och den snöfria marken lyser igenom med blått och grönt. Här blandar konstnären som så ofta olika perspektiv: lavvun är sedd framifrån och bädden uppfifrån. Vit rök stiger ur kåtans rökhål upp mot den gula och vita himlen.

En dag i november

Serigrafi, 2020

En ensam skidåkare på en frusen sjö. En skog syns vid horisonten, inga spår är synliga förutom skidåkarens egna. En skidtur i mitten av november, stilla och fridfull.

Vi

Färglitografi, 2019

Två personer med ladjogaphir, hornmössor, ser på varandra omgivna av björkar.

En del av Historjá

Litografi, 2020

Litografin innehåller delar från det tjugofyra meter långa broderi Historjá som bland annat visades på konstutställningen Documenta 14 i Kassel 2017, vilket blev hennes internationella genombrott, likaså på Kin som en del av hennes retrospektiva utställning *I stjärnornas fotspår–Britta Marakatt-Labbas broderade världar 2024–2025*. Broderiet skapades 2003–2007 och skildrar samisk historia och mytologi i ögonblicksbilder.

Broderiet har sin permanenta hemvist på universitetet i Romsa/Tromsø. I verket syns en stjärnklar himmel, renskötsel och en lávvu, tältkåta, med sovande människor. Stjärnorna gnistrar över det snöklädda landskapet och renarnas roterande "dans" i rengärdet under renskiljningen. Bismárra och Gállá är namn på två stjärntecken som syns extra tydligt. Fascinationen för naturen och dess underverk är grundläggande för den samiska kulturen och har ofta inspirerat till bilder och berättelser, vilket är tydligt även hos Marakatt-Labba. I ett motiv sitter människor på en lång rad under en vit kupol, ett himlafenomen. De lyfter sina huvuden och iakttar stjärnhimlen samtidigt som deras spegelbild framträder nedanför—i svartvitt. Spegelbilden är underjorden, en av de tre samiska världarna. Reflektionen ses som en spegel av själen.

På väg

Färglitografi

I det här trycket i liggande format drar en vit ren en släde med en kvinna som bär den röda hornmössan, ladjogáphir. I Marakatt-Labbas bildvärld är det de samiska gudinnorna och urmodern som bär den och i det här fallet är det en vit lyckoren som för en gudinna framåt på snön. Bakom dem syns blånande berg och en färgsprakande himmel, något som är vanligt vid både soluppgång och solnedgång under den mörka vintern.

Kolofon

Adress

Stadshustorget 1, 98130 Kiruna

Personal

Tova Ejeklint, koordinator

Carola Kalla, assistent

Alice Lampa, förmedling

Maria Lind, chef

Maija Melchakova, administration

Ilnur Mustafin, tekniker

Christina Piestova, registrator

Bettina Pehrsson, biträdande chef

Emma Pettersson Juntti, producent, koordinator, förmedling

Paulina Sokolow, kommunikatör

Museivärdar: Alla Belova

och Lena Rydström

Grafik: Marina Sergeeva

Samlingspresentation 2 på Kin museum för samtidskonst

5 juni 2025—11 januari 2026

Kins visuella dialekt har utvecklats av konstnärerna Inga-Wiktoria Påve och Fredrik Prost i samarbete med formgivarna Johanna Lewengard och Benedetta Crippa.

Kin museum för samtidskonst är Norrbottens länskonstmuseum. Huvudmän för museet, som öppnade 2018, är Region Norrbotten och Kiruna kommun.

Kin Museum för samtidskonst/dáládáidaga dávvirvuorká/nykyaijan taitheen myseymmi/Museum of Contemporary Art.

kinmuseum.se